

Gelderland-Zuid

Advies inrichting nooddistributie jodiumtabletten

Versie 1.2, 15 november 2019

Memo

Context en aanleiding

De Rijksoverheid vindt het belangrijk dat Nederland goed is voorbereid op een kernongeval. Eén van de directe maatregelen is het innemen van jodiumtabletten ten tijde van een incident waarbij radioactief jodium vrijkomt.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft er in 2016 voor gekozen om een aantal doelgroepen van jodiumtabletten te voorzien via een combinatie van verstrekking vooraf (predistributie) en verstrekking bij een concrete dreiging van een incident (nooddistributie). De predistributie heeft in oktober 2017 plaatsgevonden: in heel Nederland zijn toen jodiumtabletten opgestuurd naar de inwoners t/m 18 jaar van de gemeenten binnen de 100 km voorbereidingszone van een kerncentrale. Gelderland-Zuid ligt deels in de voorbereidingszones van de kernenergiecentrale in Borsele en Doel. De gemeentegrenzen zijn daarbij aangehouden voor de bepaling van het distributiegebied: een gemeente ligt in zijn geheel binnen óf buiten de voorbereidingszone. Predistributie heeft plaatsgevonden in de (toenmalige) gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Het doel van nooddistributie is om bij een concrete dreiging van een lozing van radioactief jodium, zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep (0-18 jaar en zwangeren) die zich in het getroffen gebied bevinden en geen toegang hebben tot jodiumtabletten alsnog te voorzien van jodiumtabletten. Denk hierbij aan toeristen, forenzen of mensen die de eerder verstrekte jodiumtabletten zijn kwijtgeraakt. De minister van VWS heeft de burgemeesters uit de voorbereidingszone gevraagd te beslissen over hoe men zich hierop wil voorbereiden.

Wettelijk kader

De Kernenergiewet (artikel 41) geeft aan dat de voorbereiding door het bestuur van de veiligheidsregio van de bestrijding van ongevallen met categorie A-objecten, zoals de kernenergiecentrales in Borsele en Doel, geschiedt overeenkomstig paragraaf 3 van de Wet veiligheidsregio's. Daarin staat (artikel 10) dat de veiligheidsregio – in algemene zin - de taak heeft zich voor te bereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Het opstellen van het nooddistributieplan is een uitwerking hiervan.

Uitgangspunten en advies inrichting nooddistributie

Door de GGD GHOR Nederland is met de Raad van DPG'en en de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's (RDVR) afgesproken dat de Directeur Publieke Gezondheid de ambtelijk verantwoordelijke is voor dit dossier binnen een Veiligheidsregio. Door GGD GHOR Nederland zijn de uitgangspunten voorbereiding Nooddistributie jodium en het Model draaiboek 'Nooddistributie jodium' opgesteld. Aan de hand van deze documenten en het landelijke standpunt van de DPG-raad (d.d. 28-06-2019) is onderstaand advies opgesteld om te komen tot een regionale uitwerking van nooddistributie in Gelderland-Zuid.

Bij het opstellen van het nooddistributieplan worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Nooddistributie moet gezien worden als een extra dienst. Het biedt geen garantie - en heeft niet als doel - dat iedereen van de doelgroep voorzien kan worden van jodiumtabletten. Predistributie door de Rijksoverheid blijft het uitgangspunt;
- Bij het vormgeven van het nooddistributieplan wordt uniformiteit nagestreefd door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de werkwijze van de veiligheidsregio's die in dezelfde voorbereidingszone liggen. Dit, omdat bij een werkelijk incident deze regio's in het effectgebied kunnen liggen;
- De planmatige en operationele voorbereiding vindt plaats vanuit een risicogerichte benadering met een doelmatige uitwerking.

Het advies is om:

1. Het nooddistributieplan op te stellen voor alle gemeenten in de regio Gelderland-Zuid;
2. De nooddistributie *binnen* de nucleaire voorbereidingszone te organiseren met als uitgangspunt opslag in de regio en decentrale distributie;
3. De nooddistributie *buiten* de nucleaire voorbereidingszone te organiseren op basis van het vigerende model, waarbij jodiumtabletten ad hoc op afroep geleverd worden via het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV);
4. Op basis van bovengenoemde uitgangspunten en deze keuzes (1 t/m 3) het nooddistributieproces verder in te richten.

Financiën

Uitgangspunt is om de inrichting van het nooddistributieproces binnen de bestaande begroting op te pakken opgepakt. Mocht tijdens de verdere uitwerking van het nooddistributieproces blijken dat dit ontoereikend is, dan wordt dit voorgelegd aan het bestuur, conform de reguliere begrotings- en verantwoordingscyclus.

Ad 1) Het nooddistributieplan op te stellen voor alle gemeenten in de regio Gelderland-Zuid

De regio valt gedeeltelijk binnen de 100 km voorbereidingszone van zowel Borsele als Doel. In totaal vallen 7 van de 14 gemeenten in Gelderland-Zuid binnen een 100 km voorbereidingszone. Hier heeft

in 2017 predistributie van jodiumtabletten plaatsgevonden. De overige 7 gemeenten vallen buiten de voorbereidingszones. Hier heeft geen predistributie plaatsgevonden.

Een daadwerkelijk effectgebied van een kernongeval houdt zich niet aan de theoretische grenzen van de voorbereidingszones, maar wordt beïnvloed door onder andere de (weers)omstandigheden en de daadwerkelijke lozing. Bovendien zal een kernongeval vaak direct zorgen voor landelijke (en zelfs internationale) maatschappelijke onrust. Daarom is het advies ook hierop voorbereid te zijn.

Ad 2) De nooddistributie *binnen* de nucleaire voorbereidingszone te organiseren met als uitgangspunt opslag in de regio en decentrale distributie.

Binnen de voorbereidingszone zijn in 2017 jodiumtabletten verstrekt aan een van tevoren vastgestelde doelgroep. Dit betreft de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe en Zaltbommel. Om bij een concrete dreiging last minute nog zoveel mogelijk mensen te voorzien van tabletten (personen die bijvoorbeeld tijdelijk in de zone verblijven of hun tabletten zijn kwijtgeraakt), heeft opslag in de regio en decentrale distributie de voorkeur. Dit vanwege het feit dat hiermee minder extra logistieke handelingen meer hoeven te worden uitgevoerd tijdens de incidentfase.

Ad 3) De nooddistributie *buiten* de nucleaire voorbereidingszone te organiseren op basis van het vigerende model, waarbij jodiumtabletten ad hoc op afroep geleverd worden via het IFV

Buiten de voorbereidingszone heeft geen predistributie van jodiumtabletten plaatsgevonden. Dit betreft de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Neder-Betuwe, Nijmegen en Wijchen. Mocht er buiten de voorbereidingszone door omstandigheden toch jodiumprofylaxe nodig zijn, dan is er tijd beschikbaar om op afroep de benodigde tabletten op dat moment centraal af te laten leveren door het IFV.